

EVS Realm: Masters of the Learning Path

“Rekomendacje dotyczących zaleceń w obszarze poprawy jakości projektu Europejskiego Korpusu Solidarności”

Spis treści

- I. Zalecenia
- II. Załącznik 1: Uzasadnienie rekomendacji dotyczących zaleceń w obszarze poprawy jakości projektu Europejskiego Korpusu Solidarności
- III. Załącznik 2: Opis projektu
- IV. Załącznik 3: Program Europejskiego Korpusu Solidarności
- V. Załącznik 4. Analiza wyników ankiety

I. Rekomendacje

I. A. Wprowadzenie

Poniższe zalecenia zostały opracowane w oparciu o działania prowadzone w ramach projektu „EVS Realm” Erasmus+ w latach 2017–2019 (zob. **Załącznik 2**). Przedstawiają one sugestie dotyczące poprawy jakości długoterminowych projektów wolontariackich Europejskiego Korpusu Solidarności (EKS) w pełnym wymiarze godzin, zarówno w kraju, jak i za granicą, ze szczególnym uwzględnieniem kluczowej roli mentorów i innych osób zaangażowanych w projekt w skutecznym wyszukiwaniu satysfakcjonujących miejsc odbywania wolontariatu.

Więcej szczegółów na temat kontekstu, historii i działalności EKS można znaleźć w **załączniku 3**. Zalecenia te skierowane są do podmiotów zaangażowanych we wdrażanie EKS i proces mentoringu: organizacji, wolontariuszy, mentorów, Agencji Narodowych i instytucji europejskich. Dodatkowe informacje i wyjaśnienia dotyczące zaleceń znajdują się w załączniku 1. Podsumowanie wyników badań oraz bardziej szczegółowa analiza sytuacji w czterech krajach zaangażowanych w projekt znajduje się w **załączniku 4**.

I. B. Rekomendacje

1. Ponowne zdefiniowanie terminologii i struktury procesu mentoringu

1.1. Doprecyzowanie roli oraz wspólnej interpretacji profilu i kompetencji powinno stać się elementem rozwijanego procesu mentoringu EKS, o którym powinni zostać poinformowani mentorzy. Wiedza i praktyka w tym zakresie w odniesieniu do organizacji wysyłających, przyjmujących i koordynujących powinny stać się składnikami Znaku Jakości EKS. Doprecyzowanie tej terminologii powinno zostać osiągnięte w procesie konsultacji z udziałem przedstawicieli wszystkich ważnych grup interesariuszy.

1.2. Opisy profili należy stworzyć tak aby zdefiniować w nich co najmniej dwie odmienne role osób wspierających. W pierwszym opisie należy zwrócić uwagę na ich udział we wspieraniu wolontariuszy w procesie integracji, np. oprowadzaniu, zapoznawaniu z krajem goszczącym, wspieraniu w sprawach administracyjnych, pomoc w technicznych i praktycznych aspektach życia danej społeczności. W kolejnym profilu należy uwzględnić rolę osoby wspierającej w procesie uczenia się i rozwoju osobistym wolontariusza. Szczególną uwagę należy poświęcić tytułom przypisanym do owych ról, tak aby w wyraźny sposób informowały one czym, dana osoba będzie lub nie będzie się zajmowała.

1.3. Szkolenia te powinny koncentrować się na roli jaką mają spełniać mentorzy, uczeniu się międzykulturowym, weryfikacji uczenia pozaformalnego i nieformalnego oraz innych ważnych elementach, takich jak wsparcie językowe dla mentorów (dzięki któremu będą mogli nawiązywać owocną komunikację z wolontariuszami), zdrowie i dobre samopoczucie itp. Szkolenie powinno kończyć się certyfikatem mentora EKS, jeśli mentor sobie tego życzy.

2. Przydział środków do systemu mentoringu

2.1 Organizacje powinny mieć zapewnione dodatkowe fundusze tak, aby miały szansę na skorzystanie ze wszystkich możliwości jakie daje wolontariat EKS, oraz aby mogły organizować dodatkowe spotkania (przed i po pobycie wolontariusza) ze swoimi mentorami i innymi osobami zaangażowanymi w proces wsparcia, gdyż jest to niezbędne dla zapewnienia jego odpowiedniej jakości. Konieczna jest większa koordynacja pomiędzy programami wolontariatu w pełnym wymiarze godzin na szczeblu krajowym i regionalnym oraz na poziomie EKS, co w efekcie powinno doprowadzić do bardziej elastycznego i skoordynowanego podejścia w stosunku do mentoringu i innych mechanizmów wsparcia.

2.2 Aby wiedza i praktyka w obszarze mentoringu EKS mogła się dalej rozwijać, należy doskonalić proces kształcenia partnerskiego online, swoistą „wspólną praktyk” dla osób zaangażowanych w proces mentoringu. Mogłoby to stać się jednocześnie skutecznym i innowacyjnym sposobem motywowania nowych mentorów do podejmowania przez nich swojej roli. Takie rozwiązania powinny być dostępne zarówno na poziomie krajowym, jak i na poziomie UE, oraz być wspierane przez coroczne spotkania na szczeblu krajowym dla osób zaangażowanych w proces mentoringu. Wdrażanie takich rozwiązań powinno być monitorowane przez Centrum Zasobów EKS lub inny podmiot odpowiedzialny za monitorowanie rozwiązań wdrażanych przez EKS.

2.3 Na szczeblu centralnym powinna zostać wydzielona specjalna linia budżetowa z wystarczającymi środkami na wszystkie niezbędne szkolenia i zdobywanie kwalifikacji przez mentorów EKS i inne osoby wspierające, przeznaczona na ciągłe doskonalenie i koordynację procesu mentoringu, w tym na kształcenie partnerskie online, wspomnianą „wspólnotę praktyk”.

3. Związek między projektami a rzeczywistymi potrzebami społecznymi

3.1 Wolontariusze EKS powinni podejmować działania w ramach projektów, które byłyby wdrażane wraz z lokalnymi wolontariuszami, tak aby mogli oni dzięki temu lepiej zrozumieć specyfikę miejscowych warunków i w ten sposób lepiej przyczynić się do zaspokojenia rzeczywistych potrzeb społeczności poprzez realizację lokalnych celów wolontariatu. Wszystko to może pomóc im w przyszłości zrozumieć, że wolontariat w wolnym czasie może być częścią ich własnego stylu życia, również po znalezieniu zatrudnienia.

3.2 Należy unikać sytuacji, w których projekt miałby być realizowany wyłącznie przez wolontariuszy z zagranicy, ponieważ projekty EKS z założenia powinny wносить dodatkową wartość dla społeczności i osób zaangażowanych w ich realizację. W sytuacjach kiedy wolontariusze EKS są umieszczani w organizacjach, gdzie nie ma lokalnych wolontariuszy, wysiłki na rzecz zaangażowania miejscowych wolontariuszy do współdziałania powinny być elementem ich pracy nad przyznaniem Znaku Jakości EKS.

3.3 Integracja oraz pomoc w dostosowaniu się po odbyciu wolontariatu, powinny być lepiej wspierane poprzez pogłębioną współpracę z goszczącą społecznością lokalną, gdyż umożliwi to wolontariuszom podtrzymywanie więzi po uzyskaniu zatrudnienia. Mentor oraz inne osoby wspierające powinny zapewnić wolontariuszom odpowiednie doradztwo oraz wsparcie w tej kwestii.

Uzasadnienie rekomendacji dotyczących zaleceń w obszarze poprawy jakości projektu Europejskiego Korpusu Solidarności

(w oparciu o wyniki badań oraz analizy i informacje zdobyte w trakcie trwania projektu)

Partnerzy projektu opracowali powyższe 3 główne zalecenia bazując na bardziej rozbudowanym procesie analizy, począwszy od analizy wyników ankiety przeprowadzonej w ramach projektu (patrz załącznik 4), informacji zebranych podczas projektu EVS Realm i tendencji obserwowanych w ewolucji projektów wolontariackich i ich wymiaru mentorskiego. Naszym zdaniem warto zwrócić uwagę na to, że wspólny proces formułowania zaleceń i wieloletnia wiedza ekspercka w zakresie wdrażania europejskich projektów wolontariackich bazuje na współpracy z setkami wolontariuszy, mentorów i organizacji, co znalazło swoje odzwierciedlenie w punktach uzasadnienia poniżej.

II.A. Zarządzanie organizacją

Doświadczenie zdobyte podczas wielu lat funkcjonowania programu Wolontariatu Europejskiego pokazało, że zdarzają się sytuacje, w których organizacje istnieją w dużej mierze właśnie dzięki projektom Wolontariatu Europejskiego. Pojawia się wtedy zależność między tworzeniem projektów a „przetrwaniem” organizacji (zarówno tych goszczących jak i wysyłających).

Takie funkcjonowanie organizacji dzięki projektom Wolontariatu Europejskiego opiera się nie tylko na sposobie ich finansowania, ale także wynika z braku wystarczającej liczby personelu do prowadzenia działań promowanych przez organizacje. Dlatego też może dojść do sytuacji, w których wolontariusze będą bardziej zaabsorbowani zdobywaniem doświadczenia niż prawdziwą działalnością wolontariacką, zmagając się z większą odpowiedzialnością oraz wykonując zadania znacznie wykraczające poza ich podstawowe obowiązki.

Aby uniknąć tego rodzaju sytuacji, ważne jest zapewnienie właściwego przedstawienia rzeczywistych potrzeb i celów we wniosku projektowym, również

poprzez wyjaśnienie organizacjom, na przykład w przewodniku EKS, jakie działania powinny zostać podjęte aby projekt był uznany za „działalność wolontariacką”.

W związku z tym kluczowa staje się komunikacja pomiędzy różnymi zainteresowanymi stronami, ale istotne jest również monitorowanie sytuacji prowadzone przed, w trakcie i po zakończeniu projektu. Zgodnie z przewodnikiem EKS rolę monitorującą będą pełniły Centrum Zasobów EKS oraz Młodzieżowe Centrum Zasobów SALTO¹. Działania monitorujące mogą być naprawdę skuteczne dzięki współpracy między zainteresowanymi stronami, a szczególnie dzięki koordynacji w sposobie komunikowania się różnych podmiotów i ich wspólnych działań podczas wdrażania projektów. Dlatego też należy dążyć do większej spójności pomiędzy ogólnokrajowymi i regionalnymi programami wolontariatu w pełnym wymiarze godzin oraz wolontariatem EKS, zmierzając do bardziej skoordynowanego podejścia i większej elastyczności programu zdolnego poradzić sobie dzięki temu ze wszelkimi pojawiającymi się wyzwaniami geopolitycznymi, które mogą w przyszłości wymagać od tych programów zmian lub dostosowania się.

Jednocześnie powinny zostać wprowadzone na szczeblu krajowym spotkania tematyczne ad hoc dotyczące mentoringu (bezpośrednie lub nawet online), zainicjowane przez Narodowe Agencje, organizacje zrzeszające, mentorów a potencjalnie również przez trenerów, którzy pracują z wolontariuszami podczas szkoleń wstępnych i spotkań średniokresowych (niezależnie od ich przynależności do grupy Trainers Pools). Takie spotkania pozwoliłyby wszystkim zainteresowanym stronom być na bieżąco z sytuacją mentoringu w danym kraju, jego specyfiką, informacjami zwrotnymi pochodzącymi od wolontariuszy oraz z problemami, które organizacje napotykają podczas wdrażania roli mentora. Sprzyjałyby one również opracowywaniu nowych strategii opartych na pozytywnych przykładach a także pomagały formułować spójne i jednolite komunikaty dotyczące roli procesu wsparcia mentorskiego, które byłyby następnie przekazywane przez trenerów, organizacje, a także Narodowe Agencje w kontaktach z wolontariuszami i mentorami, zmniejszając tym samym ryzyko nieporozumień, błędnych interpretacji lub sprzecznych oczekiwań dotyczących roli mentora.

¹ The European Solidarity Corps Guide, https://ec.europa.eu/youth/sites/youth/files/2019_european_solidarity_corps_guide2_clean.pdf

II.B Związek pomiędzy projektami a rzeczywistymi potrzebami społeczności

Czasami okazuje się również, że osoby kończące projekt wolontariacki uświadamiają sobie, że żyły w swego rodzaju „bańce mydlanej”, koncentrując się na zadaniach projektowych oraz codziennych czynnościach będących częścią ich rozwoju zawodowego, a także na ich osobistych wyzwaniach i rozwoju, co niejednokrotnie prowadzi do tego, że tak naprawdę nie konfrontują się z miejscowymi realiami. Z tego powodu po fazie projektu wolontariackiego nie są oni w stanie zintegrować się z własną społecznością lub społecznością kraju gospodarza, jeśli zdecydują się przenieść do innego kraju (np. do tego, w którym realizowali swój projekt wolontariatu). Czasami prowadzi to do ogólnej dezorientacji i poczucia porażki u „byłych wolontariuszy”, ponieważ czują się oni nieprzystosowani do żadnej z rzeczywistości. Dodatkowo ich umiejętności zdobyte w ramach projektów wolontariackich nie zawsze są w pełni dostrzegane lub rozumiane przez przyszłych pracodawców.

Aby rozwiązać ten problem najlepiej byłoby gdyby wolontariusze EKS byli angażowani w projekty, w których mogliby podjąć się realizacji swoich obowiązków wraz z lokalnymi wolontariuszami i w ten sposób dzięki nim lepiej zrozumieć miejscową rzeczywistość i przysłużyć się do realizacji lokalnych celów wolontariatu. Rozwijanie poczucie przynależności do wymiaru lokalnego ułatwiłoby proces adaptacji już po zakończeniu wolontariatu. Zintegrowanie ze społecznością lokalną umożliwi wolontariuszom utrzymywanie więzi poza wolontariatem, radzenie sobie z różnymi sytuacjami, reakcjami i zachowaniami poza projektem i tworzenie sieci powiązań poza zwykłą lub bardziej znaną strukturą organizacji, rozszerzając tym samym ich krąg wiedzy i świadomości.

Ważnym atutem ułatwiającym zminimalizowanie ryzyka przerw w zatrudnieniu i/lub bezrobocia, z którymi po zakończeniu swoich projektów spotykało się wielu byłych wolontariuszy EKS, jest koordynacja instrumentów weryfikacji umiejętności nabytych w ramach uczenia się pozaformalnego i nieformalnego (takich jak Youthpass, certyfikaty EKS itp.)

II.C. Ponowne zdefiniowanie terminologii procesu mentoringu

Mentoring jest procesem uważanym za kluczowy przez wszystkie zainteresowane strony zaangażowane w program EKS. Pomimo niewątpliwego uznania dla roli mentora wciąż cierpi ona na brak wspólnej definicji i jasności obowiązków przypisanych do tej roli na różnych etapach całego procesu projektowego. Ta

rozbieżność jest widoczna nie tylko wśród różnych zainteresowanych stron na różnych poziomach (wolontariusze, organizacje, Agencje Narodowe i instytucje UE), ale także pomiędzy różnymi krajami, co sprawia, że czasami współpraca i realizacja projektów staje się trudna, jeżeli wręcz nie niemożliwa.

Koordinacja jest zatem niezbędna i może być ona postrzegana jako rozwiązanie filarowe dla wszystkich innych kwestii związanych z rolą mentora. Konieczna jest zatem akceptowalna na forum ogółośeuropejskim definicja dotycząca tego, kim są mentorzy i jaka jest ich rola. Niezbędne jest również podejmowanie dalszych wspólnych działań na rzecz charakteryzowania i budowania procesu mentoringu oraz ustanawiania minimalnych norm w tym zakresie. To Agencje Narodowe powinny przejąć inicjatywę w określeniu roli mentorów bazując na realiach funkcjonowania ich akredytowanych organizacji oraz projektów EKS realizowanych w danym kraju, stając się liderem w określeniu minimalnych wymagań wobec roli mentora w oparciu o Przewodnik Europejskiego Korpusu Solidarności². Z tego względu Agencjom Narodowym należy zapewnić finansowanie ukierunkowane na szkolenia wspierające skoncentrowane na mentoringu oraz na tworzeniu krajowych społeczności mentorów.

Ponadto mentorzy nie zawsze są wystarczająco przygotowani do tego, aby skonfrontować się z konkretnymi przypadkami, w których są proszeni o interwencję, szczególnie w sytuacjach dotyczących kwestii psychologicznych/ umysłowych a także w obszarze edukacji i wsparcia osobistego. W takich sytuacjach, bez wystarczającej wiedzy lub doświadczenia umożliwiającego właściwą identyfikację problemu, mentorom trudno jest ustalić granicę, poza którą kończy się ich rola a powinien interweniować specjalista. Zarówno kordynatorzy jak i mentorzy planując realizację roli wsparcia powinni zaczynać każdy projekt od wspólnego określenia tych granic, biorąc pod uwagę konkretne sytuacje i zasoby którymi dysponują, profile i potrzeby wolontariuszy, a także ich ograniczenia, a następnie stale je rewidować. Organizacje goszczące powinny być w stanie rozdzielić złożoną rolę mentora pomiędzy różne osoby o różnych kwalifikacjach, w zależności od potrzeb każdego wolontariusza. Może się to udać tylko dzięki właściwemu procesowi przygotowania jeszcze przed rozpoczęciem wolontariatu oraz w wyniku stałego procesu monitorowania, również podczas trwania projektu.

Kwestią kluczową dla mentorów, umożliwiającą sprawne pełnienie swojej roli także pod względem jakościowym, powinna być **wcześniejsza znajomość programu EKS i specyfiki projektów wolontariackich**, a także wcześniejsza znajomość zadań i zajęć wolontariuszy oraz ich profilu. Ponadto organizacje muszą zaznajomić mentorów z

² The European Solidarity Corps Guide, https://ec.europa.eu/youth/sites/youth/files/2019_european_solidarity_corps_guide2_clean.pdf

tematem i posiadanymi zasobami (tzn. organizacja może mieć w zespole psychologa lub edukatora, którzy są w stanie wspierać mentorów i ich podopiecznych lub zna inne organizacje w lokalnej społeczności, które mogą być włączone w działania na przykład w przypadku, gdy potrzebna jest dodatkowa pomoc w delikatnych sprawach).

Istnieje wiele nieporozumień dotyczących **ograniczeń roli mentora**. Z jednej strony bowiem mentorzy są w pewien sposób „obwiniani” o bierność a z drugiej strony są postrzegani jako nadmiernie obecni w życiu wolontariusza podczas trwania projektu (w zależności od ich stylu pracy i osobowości). Pomimo pozytywnych i negatywnych subiektywnych doświadczeń związanych z konkretnymi sytuacjami obserwuje się kilka ogólnych niejasności dotyczących roli mentora, takich jak: brak koordynacji, odmienne definicje i spostrzeżenia lub interpretacje dotyczące roli mentora, luka między rolą jaką odgrywają a ich umiejętnościami oraz przygotowaniem się do niej, w szczególności w zakresie umiejętności językowych i komunikacyjnych. Często dotyczy to również zdolności mentorów do refleksji nad sposobem przekazywania wiedzy i ukierunkowywania wolontariuszy, tak aby byli w stanie uświadomić sobie rolę projektu w ich życiu. Obraz który wyłania się z odpowiedzi otrzymanych na nasze ankiety pokazuje potrzebę zapewnienia mentorom dostępu do szkoleń, kursów językowych i możliwości wymiany doświadczeń, tak aby mogli uczyć się od siebie nawzajem i wypełnić pewne luki w swojej wiedzy i umiejętnościach. Wsparcie w rozstrzygnięciu ewentualnych wątpliwości dotyczących roli mentorów jest potrzebne również ze względu na zmianę znaczenia słowa „mentor”, które może być postrzegane wręcz jako onieśmiałające (zarówno dla wolontariusza jak i dla mentora) i wywierać ogromną presję na mentora, skłaniając go do prowadzenia doradztwa na zbyt wygórowanym poziomie. Może ono wręcz sugerować potrzebę wsparcia w działaniach lub niemożność poradzenia sobie z zadaniami, w których wolontariusz nie czuje lub nie rozpoznaje potrzeby obecności mentora podczas projektu i może go odrzucić.

Wobec tego bardziej pomocne może być bardziej precyzyjne sformułowanie znaczenia tego słowa, zastępując je zwrotem, takim jak „osoba, która wspiera dobre samopoczucie wolontariusza”. Ta odmienna definicja lepiej odzwierciedla specyficzną rolę mentorów, unikając niejasności jaką niesie ze sobą słowo „mentor” (*także ze względu na sposób w jaki może być tłumaczone w różnych językach lub rozumiane w różnych kulturach*), może też być bardziej związane z ich faktyczną odpowiedzialnością za opiekę nad ogólnym stanem samopoczucia wolontariusza a jednocześnie bardziej zbliżyć się do realiów i zmniejszyć wagę słowa „mentor”, nakładanego na barki tych, którzy są zainteresowani podjęciem się tej roli, bez obniżania jej faktycznego znaczenia.

Pomimo tego, że w niektórych przypadkach szkolenia dla mentorów są już wdrażane nie zawsze spotykają się z oczekiwanym zainteresowaniem i zaangażowaniem ze strony samych mentorów. Powodem tego jest głównie brak **uznania ich wysiłków** ze strony innych podmiotów zaangażowanych w proces, co skutkuje ogólną demotywowacją mentorów. Zagwarantowanie uznania ich wysiłków, poprzez nagrodę lub wsparcie finansowe, może mieć pozytywny wpływ zarówno na ich motywację jak też na ich zainteresowanie i zaangażowanie w doskonalenie umiejętności i zdolności i przez to budowę skuteczniejszego procesu mentoringu. Również tworzenie „**społeczności mentorów**” jest postrzegane jako dodatkowy pozytywny element wsparcia, gdyż pomaga im jak najlepiej i z większym zaangażowaniem pełnić swoją rolę w dłuższych okresach czasu, jak również zachęca ich do własnego rozwoju osobistego.

II.D Przydział środków dla systemu mentoringu

Jak wynika ze wszystkich wcześniej wymienionych ustaleń, aby zapewnić wysoki poziom jakości do której dąży system mentoringu, musi on zostać ulepszony i lepiej ustrukturyzowany, zarówno w ramach programu EKS jak też podczas realizacji projektów (w porównaniu z poprzednią wersją w Wolontariacie Europejskim).

Niezbędne są również dalsze szkolenia dotyczące roli mentorów, szkolenia z rozumienia konkretnej dokumentacji kluczowej dla wolontariuszy (Youthpass, certyfikaty EKS, raporty końcowe z realizacji projektów), a także kursy językowe dla mentorów, seminaria lub warsztaty ukierunkowane na ich pracę z wolontariuszami, a także te dotyczące wymiany doświadczeń dla wszystkich zainteresowanych stron. Pożądane byłoby gdyby przyniosło to refleksję nie tylko nad zdobytymi osobistymi umiejętnościami mentorów, ale także tym, jak umożliwiło im to radzenie sobie z sytuacją, w której się znaleźli.

Organizacje powinny być w stanie poświęcić własny czas i środki finansowe na spotkania lub szkolenia z ich mentorami organizowane przed rozpoczęciem projektu i po jego zakończeniu. Powinny również zostać przeszkolone w zakresie przygotowywania wysokiej jakości projektów wolontariackich, które uwzględniają rzeczywiste potrzeby społeczne, jak też zawierają sprawne mechanizmy wspomagające oraz strategie oparte na rzeczywistych możliwościach organizacyjnych. Organizacje odgrywają też ważną rolę w wyrażaniu w jaki sposób zostaną określone relacje mentorskie. Ważne jest również aby organizacje i mentorzy mieli jasno określone zasady regulujące ich wzajemne relacje i warunki współpracy przez cały czas trwania projektu, określające własne obowiązki wobec siebie, a nie

tylko wynikające z relacji mentor-podopieczny. Może to usprawnić komunikację i poprawić zrozumienie pomiędzy tymi dwoma aktorami, jak też zapewnić lepsze wsparcie mentorów wobec podopiecznych w rzeczywistości, w której funkcjonują organizacje. Nagrody lub finansowanie (w formie pokrycia kosztów działań mentorskich lub funduszy na działania, które mentorzy chcą rozwijać - tj. materiały piśmiennicze, przestrzeń fizyczna, określony czas poświęcony na działania, konkretny pokój, w którym mentor ma swoje „biuro”, zajęcia pozaprojektowe dla mentorów i podopiecznych) pokazujące uznanie dla roli mentorów i wspierające ich działania. Wszystko to ma pokazać im, że mają realny wpływ na ogólny projekt wolontariatu, mogą go współtworzyć, wspierając na różne sposoby wolontariusza za pomocą różnych metod i stając się aktywnym aktorem w całym projekcie, a nie pasywnym wsparciem, umieszczonym tam aby wysłuchiwać narzekań wolontariusza.

Powinna też zostać wyodrębniona i zapewniona specjalna linia budżetowa poświęcona stałemu doskonaleniu i koordynacji programu mentoringu. To dodatkowe wsparcie finansowe powinno być udzielane obok wsparcia finansowego przeznaczonego na wzmocnioną opiekę mentorską i nie powinno go zastępować ani zawierać się w nim, ponieważ dotyczy innej potrzeby niż integracja młodzieży z mniejszymi szansami. Budżet ten powinien być przeznaczony dla Agencji Narodowych w celu wdrożenia działań wspierających rozwój i szkolenie mentorów oraz organizacji wspierających ich działania na rzecz doskonalenia podejścia do mentoringu i jego struktury w projekcie.

Opis projektu

Projekt **“EVS Realm: Masters of the Learning Path”** jest realizowany przez Pro Vobis - Narodowe Centrum Zasobów Wolontariatu - Rumunia (www.provobis.ro) we współpracy z Politistiko Ergastiri Ayion Omoloyiton - Cypr (www.politistiko-ergastiri.org), Stowarzyszenie ANAWOJ - Polska (www.anawoj.org) i Europejskie Centrum Wolontariatu - Belgia (www.europeanvolunteercentre.org), od 1 marca 2017 r. do 31 sierpnia 2019 r., i finansowane przez Unię Europejską w ramach programu Erasmus +, Youth Strategic Partnerships, zgodnie z umową numer 2016-3-RO01-KA205-035560.

Początkowo projekt ten miał na celu podniesienie jakości projektów Wolontariatu Europejskiego realizowanych w całej Europie a zwłaszcza w 4 krajach partnerskich. Od czasu ogłoszenia przez Komisję Europejską w 2016 r., że Wolontariat Europejski zostanie zastąpiony przez Europejski Korpus Solidarności, partnerzy projektu uważnie monitorowali proces konwersji na nowy program i dostosowywali projekt w sposób który zapewniałby, że jego wyniki będą użyteczne dla rozwoju zdolności organizacyjnych instytucji zaangażowanych w projekty EKS, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii mentoringu, niedocenianej i niedostatecznie wykorzystywanej w projektach Wolontariatu Europejskiego. Mając to na uwadze partnerzy dążyli do poprawy jakości proponowanych rozwiązań wolontariatu EKS, narzędzi rozwojowych i zasobów dla mentorów zaangażowanych w EKS oraz zmierzali do zwiększenia świadomości zainteresowanych stron na temat roli mentorów i innych osób wspierających w zwiększaniu ogólnej jakości i wpływu jaki przyniesie projekt EKS.

Wszystkie 4 organizacje działają aktywnie w sferze wolontariatu, a w szczególności w dziedzinie Wolontariatu Europejskiego i EKS. Partnerzy mają bogate doświadczenie w projektach Wolontariatu Europejskiego i zarządzaniu wolontariatem są także gorącymi promotorami jakościowego podejścia do wszystkich elementów tych projektów.

Projekt trwał 30 miesięcy, a jego 4 główne wyniki to następujący dorobek intelektualny, który powstał w formie narzędzi dla głównych zainteresowanych stron w europejskich projektach wolontariackich:

1. **“EVS Strong Houses Mastery Class”** - projekt szkoleniowy skierowany do początkujących organizacji goszczących EKS - skoncentrowany na zarządzaniu jakością w organizacji w związku z projektami EKS, generujący ważne doświadczenia edukacyjne wszystkich zaangażowanych stron (wolontariuszy, organizacji, społeczności);
2. **“Mentors’ Initiation Journey Itinerary”** - projekt szkoleniowy dla mentorów EKS (obecnych lub przyszłych) lub innych osób wspierających - skoncentrowany na próbie zrozumienia i zdefiniowania procesu mentoringu oraz ogólnej roli wsparcia, która ma być oferowana w ramach projektu wolontariatu EKS oraz na wyposażaniu w tym samym czasie osób wspierających w potrzebne narzędzia do tworzenia systemów wsparcia dostosowanych do potrzeb, osobowości i rozwoju przyjmowanych wolontariuszy.
3. **“TreasureBox for Mentors and other support-persons in ESC”**- zestaw 26 konkretnych rozwiązań dla mentorów EKS i innych osób wspierających, zebranych w formie zestawu narzędzi podzielonych na 4 kategorie wsparcia, z których każda zawiera propozycje narzędzi i technik dla różnych faz i potrzeb relacji mentorskich.
4. **“Policy Paper on Improved ESC Quality”** - dokument zawierający konkretne propozycje rozwiązań politycznych dotyczących poprawy transnarodowego programu wolontariatu EKS, wraz z uzasadnieniem zaleceń wynikających z projektu i wcześniejszych doświadczeń partnerów, jak również opis EKS i innych programów wolontariackich w Europie, arkusze informacyjne Wolontariatu Europejskiego/EKS oraz inne wyniki badań.

Program Europejskiego Korpusu Solidarności (EKS)

IV.A. Kontekst polityki UE

Historia wolontariatu w Europie różni się w zależności od kraju. Podczas gdy niektóre kraje mają długoletnie tradycje wolontariatu, inne państwa UE dopiero zaczynają tworzyć własną kulturę wolontariatu. Jak wynika z publikacji Infrastruktura Wolontariatu w Europie³ w kwestii wolontariatu w Europie brakuje koordynacji, co wynika z różnych definicji wolontariatu, koncepcji i ram prawnych (jeśli takie istnieją). Dlatego obecność europejskich programów wolontariatu pomogła w podjęciu kroków w kierunku stworzenia jednolitej definicji wolontariatu, zwłaszcza w odniesieniu do programów wolontariackich i działań skupiających się na młodych ludziach. Wolontariat daje szansę nie tylko na wsparcie potrzeb określonych społeczności i zwiększenie osobistych i zawodowych umiejętności wolontariusza, ale także na zwiększenie poczucia europejskości i międzynarodowości. Wolontariat za granicą lub w kraju w ramach programu europejskiego, sprawia, że nawiązujemy relacje w innych realiach, nawet tych dalekich od naszych, zblizamy się do siebie, budując silniejsze poczucie solidarności i wspólnoty.

Obecność europejskich programów wolontariackich nie tylko wspiera ogólne tworzenie i rozwijanie działalności wolontariackiej, ale także wspiera uznawanie i weryfikację kompetencji i umiejętności nabytych w ramach wolontariatu, dzięki certyfikacji oraz konkretnym działaniom, które są realizowane przez wolontariuszy i organizacje wysyłające i przyjmujące przez cały okres realizacji projektu:

Przejrzystość i uznawanie wszystkich rodzajów umiejętności i kwalifikacji są niezbędne aby umożliwić ludziom w Europie dostęp do prawdziwej mobilności w obszarze zatrudnienia i możliwości kształcenia, zarówno w obrębie poszczególnych krajów jak i pomiędzy nimi. Systemy, narzędzia i wsparcie muszą wzmacniać widoczność umiejętności i kwalifikacji zdobytych w różnych okolicznościach oraz budować zaufanie i zrozumienie dla kwalifikacji pochodzących z różnych systemów edukacji i szkoleń.⁴

³ Volunteering Infrastructure in Europe Publication, 2012, Brussels, Belgium, https://issuu.com/european_volunteer_centre/docs/volunteering_infrastructure_in_europe, dostęp 11 stycznia 2019

⁴ "Showing and Using Skills", DG EMPL, European Commission, <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1217&langId=en>, dostęp 11 września 2018

Zgodnie z pierwszą zasadą europejskiego filaru praw socjalnych „Każdy ma prawo do wysokiej jakości edukacji integracyjnej, szkoleń i uczenia się przez całe życie, aby utrzymać i nabyć umiejętności, które umożliwią mu pełne uczestnictwo w życiu społecznym i skuteczne reagowanie na zmiany na rynku pracy”.⁵ Aby to osiągnąć, kluczowe znaczenie ma zapewnienie systemu weryfikacji wykształcenia pozaformalnego i nieformalnego, zdobytego w ramach działań takich jak wolontariat.

Wydarzenia ostatnich lat pokazały, że wolontariusze są podstawą wsparcia oferowanego ludziom szukającym schronienia w Europie. Jest to aktualny przykład oraz widoczny symbol znaczenia wolontariatuszy i sposobu w jaki ucieleśniają oni wartości europejskie, i gotowi są zaoferować elastyczne i pragmatyczne rozwiązania wobec wspólnych wyzwań, przyczyniając się do zwiększenia odporności krajów na wszelkiego rodzaju destabilizacje.

Ta sytuacja powinna przypominać, że jeżeli potencjał tych Pomocnych Dłoni oferujących Europie NADZIEJĘ ma zostać zmaksymalizowany, to musi istnieć dostępna infrastruktura organizacyjna, aby je przyjąć, rozpoznać i docenić. Tylko w ten sposób zapewnione zostaną wystarczające jakościowo projekty wolontariackie, z możliwością wykorzystania ich entuzjazmu, zaangażowania i energii. W tym kontekście zalecenie Rady w sprawie weryfikacji kształcenia pozaformalnego i nieformalnego (2012 r.)⁶ oraz prawo do walidacji mają zasadnicze znaczenie, ponieważ „uznanie zdobytej wiedzy i umiejętności dotyczy zarówno jednostki - jako środek do zdobycia samoświadomości i poczucia siły w zakresie swoich możliwości i zdolności - jak również zewnętrznych interesariuszy (takich jak formalne instytucje edukacyjne, pracodawcy i podmioty społeczne w ogóle), jak też jako środek promowania możliwości budowania synergii i nawiązywania współpracy między wszystkimi uczestnikami”⁷. Aby to osiągnąć, podstawowego znaczenie nabiera koordynacja, która powinna zagwarantować pełne uznanie umiejętności nabytych w ramach kształcenia pozaformalnego i nieformalnego.

Kluczowym dokumentem w procesie koordynacji jest Agenda Polityczna dla Wolontariatu w Europie - P.A.V.E., który zawiera zalecenia dotyczące bardziej skutecznych i efektywnych ram politycznych w Europie, mających na celu wspieranie i promowanie wolontariatuszy, wolontariatu i organizacji angażujących wolontariatuszy:

⁵ The European Pillar of Social Rights, European Commission, https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_en, dostęp 11 września 2018

⁶ Council Recommendation on the validation of non-formal and informal learning (2012/C 398/01), Council of the European Union, December 20th 2012, [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32012H1222\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32012H1222(01)), dostęp 11 września 2018

⁷ Validation Of Non-formal Education In The Youth Sector: Key Success Factors & Recommendations, European Youth Forum, 2016, <https://www.youthforum.org/sites/default/files/publication-pdfs/Publication-Validation-NFE.pdf>, dostęp 15 stycznia 2019

P.A.V.E ma na celu zapewnienie trwałego dziedzictwa Europejskiego Roku Wolontariatu 2011 (EYV 2011), zachęcając wszystkie zainteresowane strony do wyeliminowania niedociągnięć obecnej polityki. Zalecenia P.A.V.E. promują i wspierają wolontariat jako demonstrację europejskich wartości, zapewniając narzędzie aktywnego obywatelstwa i przyczyniając się do wzrostu gospodarczego i społecznego. P.A.V.E podkreśla potrzebę podejścia partnerskiego, które angażuje wszystkie zainteresowane strony w dalszą pracę na rzecz wspólnej infrastruktury wolontariackiej w Europie. Taka infrastruktura wymaga odpowiednich i niezbędnych mechanizmów wsparcia dla wolontariuszy i organizacji angażujących wolontariuszy, w tym odpowiedniego i trwałego finansowania. Powinna także zapewniać spójne i przekrojowe podejście polityczne, które ogranicza bariery dla wolontariatu i obejmują opracowanie odpowiednich ram dla wolontariuszy i organizacji angażujących wolontariuszy, w tym uznanie ich praw i obowiązków.⁸

IV.B. Program Europejskiego Korpusu Solidarności

14 września 2016 r. Przewodniczący Komisji Europejskiej Jean-Claude Juncker⁹ wspomniał o idei Europejskiego Korpusu Solidarności, którego celem jest wspieranie solidarności w społeczeństwach europejskich, angażując młodych ludzi i organizacje w łatwo dostępne działania solidarnościowe na wysokim poziomie¹⁰. Oferuje on młodym ludziom możliwość okazywania solidarności, wyrażania zaangażowania w pracy na rzecz społeczności i rozwiązywania trudnych sytuacji w całej Europie. Jednocześnie ci młodzi ludzie mają możliwość rozwijania swoich umiejętności i zdobycia w tym procesie nieocenionego doświadczenia o wymiarze humanitarnym.

Z budżetem w wysokości 375,6 mln EUR na lata 2018–2020¹¹ oferuje on młodym ludziom możliwości prowadzenia działalności wolontariackiej, odbywania staży, zapewnia miejsca pracy oraz możliwość prowadzenia własnych projektów solidarnościowych. Europejski Korpus Solidarności opiera się na osiągnięciach ponad 25 lat europejskich programów w dziedzinie wolontariatu i pracy z młodzieżą, zwłaszcza na doświadczeniach Wolontariatu Europejskiego.

⁸ Policy Agenda for Volunteering in Europe (P.A.V.E.), EYV 2011 Alliance, 2011,

⁹ Communication From The Commission To The European Parliament, The Council, The European Economic And Social Committee And The Committee Of The Regions, A European Solidarity Corps (COM(2016) 942 final), Brussels, December 7th 2016, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1481272643295&uri=COM:2016:942:FIN>

¹⁰ European Solidarity Corps State of Play, European Commission, June 2018,

https://europa.eu/youth/sites/default/files/0036_youth-2018-05_esc-factsheet_26june-02.pdf

¹¹ "Agreement Reached on the new European Solidarity Corps", Press Release CJUL Committee, European Parliament, June 27th 2018, <http://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20180618IPR06042/agreement-reached-on-new-eu-solidarity-corps>

IV.B.1. Program Wolontariatu Europejskiego (EVS)

Program Wolontariatu Europejski był międzynarodowym programem wolontariatu finansowanym przez Komisję Europejską w ramach oficjalnego programu Młodzież, mającym na celu rozwijanie solidarności, budowę wzajemnego zrozumienia i tolerancji wśród młodych ludzi oraz promowanie aktywnego obywatelstwa¹².

Wolontariat europejski rozpoczął swoją działalność w 1996 r. jako akcja pilotażowa, ale biorąc pod uwagę jego udany start, Komisja uruchomiła Europejski Program Działań na Rzecz Wolontariatu, który funkcjonował w latach 1998–1999¹³. Od tego momentu blisko 100 000 młodych ludzi w wieku od 17 do 30 lat uczestniczyło w Wolontariacie Europejskim, mając dzięki temu możliwość rozwijania swoich umiejętności poprzez międzynarodowe projekty wolontariackie w Unii Europejskiej i poza nią¹⁴.

Umożliwiło to wszystkim młodym ludziom legalnie przebywającym w Europie odbywanie międzynarodowego wolontariatu w organizacji lub w instytucji publicznej w Europie, Afryce, Azji lub Ameryce Południowej przez okres od 2 do 12 miesięcy. Program ten zapewniał zwrot kosztów podróży i pełne pokrycie kosztów wyżywienia i zakwaterowania dla wolontariusza międzynarodowego. W ramach każdego projektu istniały trzy podmioty: wolontariusz, organizacja wysyłająca i goszcząca, a jeden z krajów zaangażowanych w projekt musiał być państwem członkowskim UE lub krajem przystępującym.

Program oferował wolontariuszom pomoc w nawiązaniu kontaktu z akredytowanymi organizacjami goszczącymi. Organizacje wybierały wolontariuszy, których chcieliby gościć w oparciu o zainteresowanie i motywację jaką wolontariusz wniosłby do projektu oraz sposób, w jaki ich profil odpowiadał planowanym przez organizację działaniom¹⁵. Projekty odbywały się w kraju innym niż ten, w którym mieszkał wolontariusz; nie mogły być też nastawione na zysk i były nieodpłatne oraz miały za zadanie wnosić wartość dodaną do organizacji przyjmującej i społeczności lokalnej; nie miały też zastępować pracy ani służby wojskowej¹⁶.

W założeniu Wolontariat Europejski służył promowaniu powszechnego pokoju, dialogu, tolerancji i solidarności, przyczyniają się do budowania trwałych i solidnych partnerstw.

¹² "The European Voluntary Service Programme", Voluntary Service International, <https://www.vsi.ie/volunteer/european-voluntary-servic.html>, dostęp 11 września 2018

¹³ European Voluntary Service celebrates 20 years in 2016, DG EAC European Commission, https://ec.europa.eu/youth/news/20151205-european-voluntary-service-20-years_en, dostęp 11 września 2018

¹⁴ Pierfelici L., "Mentoring and Pre-Departure Training in European Voluntary Service (EVS) Ideas, tools and suggestions for practice", Pesaro (IT), December 2016, <http://mobilitytoolkit.ie/wp-content/uploads/2017/12/EVS-Guide-to-Mentoring-and-Pre-Departure-Training-in-European-Voluntary-Service.pdf>

¹⁵ "The European Voluntary Service Programme", Voluntary Service International, <https://www.vsi.ie/volunteer/european-voluntary-servic.html>, last seen September 11th 2018 <https://www.vsi.ie/volunteer/european-voluntary-servic.html>

¹⁶ "European Voluntary Service", Volunteer Ireland, <https://www.volunteer.ie/resources/links/evs-links/>, dostęp 11 września 2018

IV.B.2. Mentoring w ramach Wolontariatu Europejskiego

„Mentorzy odegrali znaczącą rolę w projektach Wolontariatu Europejskiego, począwszy od programu Młodzież w Działaniu, aż po program Erasmus +. W ciągu tych lat została opracowana przez organizacje przyjmujące i Agencje Narodowe struktura wsparcia Wolontariatu Europejskiego”¹⁷. Wiele podmiotów zaangażowanych w ten program uważa, że rola mentora powinna być stale przededefiniowywana i uzgadniana z każdym wolontariuszem dla każdego projektu i organizacji¹⁸. Profil mentora zależy bowiem w dużej mierze od lokalnych uwarunkowań projektu, jego kontekstu organizacyjnego i samych wolontariuszy.¹⁹

IV.B.3. Struktura wolontariatu w ramach Europejskiego Korpusu Solidarności

Europejski Korpus Solidarności łączy dwa uzupełniające się elementy: wolontariat i działalność zawodową.

Wśród działań wolontariackich możemy wyróżnić: wolontariat indywidualny, zespoły wolontariuszy i projekty solidarnościowe.

Wolontariat indywidualny to nieodpłatna działalność solidarnościowa w pełnym wymiarze godzin trwająca od 2 do 12 miesięcy (lub od 2 tygodni do 2 miesięcy, przyznając priorytet młodym ludziom o mniejszych szansach)²⁰. „Ten rodzaj aktywności solidarnościowej pozwoli młodym ludziom wziąć udział w codziennej pracy organizacji i wykonywać zadania, które mogą mieć realny wpływ na pracę organizacji. Działania mogą odbywać się w kraju innym niż kraj zamieszkania uczestnika (transgraniczne) lub w kraju zamieszkania uczestnika (krajowe)”²¹.

Zespoły wolontariuszy są działaniami solidarnościowymi, pozwalającymi zespołom od 10 do 40 uczestników Europejskiego Korpusu Solidarności, pochodzącym z co najmniej dwóch różnych krajów, na wolontariat przez okres od 2 tygodni do 2 miesięcy. Takie działania solidarnościowe pozwalają w szczególności przyczynić się do

¹⁷ Erasmus + Volunteering Activities, European Commission, https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/opportunities/individuals/young-people/european-voluntary-service_en, dostęp 11 września 2018

¹⁸ Kimming M., „Meant to be a mentor”, SALTO Youth, Foundation for the Development of the Education System, Warsaw 2015, https://www.salto-youth.net/downloads/toolbox_tool_download-file-1300/2015%20EVS%20Meant%20to%20be%20a%20Mentor.pdf?

¹⁹ Pierfelici L., „Mentoring and Pre-Departure Training in European Voluntary Service (EVS) Ideas, tools and suggestions for practice”, Pesaro (IT), December 2016, <http://mobilitytoolkit.ie/wp-content/uploads/2017/12/EVS-Guide-to-Mentoring-and-Pre-Departure-Training-in-European-Voluntary-Service.pdf>

²⁰ European Youth Portal, https://europa.eu/youth/solidarity/faq_en

²¹ European Youth Portal, https://europa.eu/youth/solidarity/faq_en

włączenia do Europejskiego Korpusu Solidarności młodych ludzi o mniejszych szansach²².

Uczestnicy wolontariatu są objęci ubezpieczeniem uzupełniającym i mogą uzyskać dostęp do szeregu usług wsparcia, takich jak wsparcie językowe online i szkolenia. Zostają pokryte także ich koszty podróży z domu do miejsca realizacji projektu i z powrotem, a także ich zakwaterowanie i wyżywienie. Uczestnicy otrzymają również niewielki dodatek na swoje wydatki osobiste. Organizacje, które otrzymają grant Korpusu Solidarności, będą odpowiedzialne za przygotowanie, wdrożenie a następnie monitorowanie działań solidarnościowych. Będą one zarządzać logistycznymi aspektami swojego projektu, zapewniać wolontariuszom szkolenia i/lub mentoring oraz pomagać im w weryfikacji i uznaniu zdobytego doświadczenia edukacyjnego poprzez Youthpass²³ lub podobne narzędzia. Organizacje są również odpowiedzialne za wydanie certyfikatu uczestnictwa Europejskiego Korpusu Solidarności wszystkim uczestnikom projektu.

Zgodnie z Przewodnikiem²⁴ opracowanym przez Komisję Europejską dotyczącym EKS, działalność wolontariacka musi być prowadzona w oparciu o chęć i gotowość członka EKS do wniesienia wkładu w solidarność na wszystkich poziomach i wymiarach, dlatego dokonuje się rozróżnienia w odniesieniu do wszelkiego rodzaju płatnej działalności: „Nie obejmuje działań, które są częścią programów nauczania w zakresie edukacji formalnej, systemów kształcenia i szkolenia zawodowego oraz działań na rzecz reagowania kryzysowego. Nie może też kolidować z funkcjonowaniem rynku pracy. Działania wspierane w ramach wolontariatu muszą stanowić istotne wzbogacenie doświadczenia w zakresie uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, co zwiększa umiejętności i kompetencje młodych ludzi. Nie mogą zastępować staży lub miejsc pracy i powinny opierać się na pisemnej umowie wolontariackiej. Projekty wolontariackie powinny pokrywać wydatki uczestników wynikające z uczestnictwa w takich działaniach solidarnościowych, ale nie powinny zapewniać im wynagrodzenia ani korzyści ekonomicznych”.

²² European Youth Portal, https://europa.eu/youth/solidarity/faq_en

²³ Youthpass, <https://www.youthpass.eu/en/>

²⁴ The European Solidarity Corps Guide, https://ec.europa.eu/youth/sites/youth/files/2019_european_solidarity_corps_guide2_clean.pdf

IV.B.4. Mentoring w ramach EKS

Ponieważ EKS opiera się na doświadczeniach Wolontariatu Europejskiego, mentoring nadal odgrywa kluczową rolę w tym programie. Szczególną uwagę zwraca się na znalezienie wspólnej idei roli mentora i ogólnego wpływu procesu mentoringu na całą działalność wolontariacką prowadzoną w ramach programu. „Osobiste wsparcie poprzez mentoring powinno być zapewnione wszystkim uczestnikom działań wolontariackich. Mentoring obejmuje regularne spotkania mentora wyznaczonego przez organizację goszczącą lub organizację wspierającą z uczestnikiem, zarówno w miejscu w którym organizacja prowadzi działania, jak też poza nim. Spotkania powinny koncentrować się na samopoczuciu uczestników. Mentoring jest skierowany do indywidualnego uczestnika, dlatego treść i częstotliwość spotkań będzie się różnić w zależności od indywidualnych potrzeb. Możliwe tematy spotkań mentorskich to: dobre samopoczucie, dobre samopoczucie w zespole, zadowolenie z wykonywanych zadań, praktyczne aspekty działań, itp.”²⁵

²⁵The European Solidarity Corps Guide,
https://ec.europa.eu/youth/sites/youth/files/2019_european_solidarity_corps_guide2_clean.pdf

Analiza wyników ankiety

V.A. Podsumowanie wyników ankiety

Ankiety były prowadzone za pomocą narzędzia internetowego Survey Monkey® od 15 maja 2017 r. i zostały zamknięte 30 lipca 2018 r. Utworzono cztery ankiety, z których każda poświęcona była innemu interesariuszowi w procesie Wolontariatu Europejskiego: mentorom, Agencjom Narodowym, organizacjom (wysyłającym i goszczącym) i wolontariuszom (głównie byłym wolontariuszom). Każdy z partnerów wysłał ankiety do zainteresowanych stron o podobnym doświadczeniu w Wolontariacie Europejskim, koncentrując się na 4 krajach (tj. Belgii, Cyprze, Polsce i Rumunii - dla których stworzono arkusze informacyjne - patrz sekcja Vc), ale również rozszerzając je w kierunku swoich stałych partnerów z wielu krajów europejskich (ponad 20 krajów europejskich).

W okresie przeprowadzania ankiet zauważono ogólną chęć do udzielania odpowiedzi wśród wolontariuszy (165 respondentów), organizacji (90 respondentów) i mentorów (65) a jednocześnie stwierdzono trudność w zebraniu odpowiedzi od Agencji Narodowych (13 respondentów). W celu zapewnienia bardziej reprezentatywnej próby od różnych Agencji Narodowych przedłużono im termin przesyłania odpowiedzi.

Pomimo tego, że między rokiem 2016 a 2018 na poziomie UE wprowadzono zmiany dotyczące Wolontariatu Europejskiego, również w programie EKS dostrzeżono wartość dodaną mentoringu (jak wspomniano, jest to kluczowy aspekt przewodnika EKS). Pytania dotyczące programu EKS zostały dodane do początkowej wersji ankiet. Agencje Narodowe zapytano czy nadal widzą istotną rolę mentorów w nowym programie. Ich pozytywna odpowiedź uwypukla wagę i znaczenie mentoringu, ponieważ kwestionariusz został zamknięty przed opublikowaniem Przewodnika EKS (wrzesień 2018 r.), więc nawet jeśli wspomniano o tym, to jeszcze żadna oficjalna rola nie została dedykowana mentorom w początkowym opisie programu.

Wszystkie wyniki ankiet pokazują **zróżnicowaną strukturę mentoringu**, demonstrując wiele sposobów definiowania/strukturyzacji/prowadzenia procesu

mentoringu, ale także podobieństwa dotyczące potrzeb poszczególnych podmiotów w celu zagwarantowania dobrej jakości procesu i struktury mentoringu.

Potrzeba wsparcia dla mentorów i organizacji została mocno zaznaczona ponieważ z powodu braku funduszy organizacje nie są w stanie zagwarantować swoim wolontariuszom jakościowego wsparcia mentorskiego. Aktywni mentorzy czują się nieprzygotowani w pewnych obszarach, takich jak np. umiejętności językowe. Deklarują oni również brak odpowiedniego wsparcia pochodzącego ze szkoleń, brak komunikacji pomiędzy organizacjami i mentorami, a także ograniczone możliwości wymiany pomysłów, doświadczeń i wiedzy z innymi mentorami.

Wolontariusze uważają wsparcie ze strony mentora za kluczowe podczas trwania ich wolontariatu. Jednak wielu z nich zwróciło uwagę na **bardzo trudny proces komunikacji z mentorami**, a czasem niełatwe relacje z nimi, spowodowane głównie ograniczoną znajomością języka i brakiem czasu mentora, aby w razie potrzeby zagwarantować im ciągłe wsparcie.

Jeśli chodzi o wsparcie w wypełnianiu **Youthpass**, wolontariusze stwierdzili, że zazwyczaj otrzymują podstawowe wsparcie, chociaż zdarzało się, że czasami nie otrzymywali żadnej pomocy w tym zakresie.

Agencje Narodowe, które udzieliły odpowiedzi chętnie angażowałyby więcej mentorów w swoje działania oraz w rozwijanie struktur i przestrzeni do wymiany wiedzy i dobrych praktyk jednak aby to osiągnąć potrzebują zagwarantowania **większego finansowanie**.

Mentorzy i wolontariusze, którzy udzielali odpowiedzi na ankietę, uważają, że możliwość otrzymania **wsparcia ekonomicznego** może stać się zachętą zwiększającą motywację i mogącą wspierać działania, które mentorzy chcą prowadzić w celu wspierania swoich podopiecznych oraz ich różnych potrzeb w trakcie trwania wolontariatu. Specjalne fundusze pomogłyby również Agencjom Narodowym i organizacjom goszczącym w zagwarantowaniu mentorom szkoleń i seminariów.

Wyniki ankiet otrzymanych od wszystkich 4 interesariuszy, pomimo ich różnych perspektyw, wydają się wskazywać, na to, iż **jednolita interpretacja roli mentora i struktury mentoringu** jest celem możliwym do osiągnięcia. Ich gotowość do osiągnięcia porozumienia w tej kwestii, a następnie jego wdrożenia w celu poprawy jakości projektów wolontariackich, jest zauważalna dla wszystkich odpowiadających podmiotów i jest dla nas uzasadnieniem zaleceń, które zawarliśmy w niniejszym dokumencie.

W 4 krajowych arkuszach informacyjnych w sekcji V.c, możesz znaleźć więcej szczegółowych odpowiedzi uzyskanych z ankiet, które skłoniły nas do opracowania trzech narzędzi dla realizatorów europejskich projektów wolontariackich:

- Projekt szkolenia dla początkującej organizacji goszczącej EKS ;

ESC Strong Houses Mastery Class

(<http://tiny.cc/ESCStrongHousesMastery>)

- Projekt szkoleniowy dla mentorów EKS i innych osób wspierających

ESC Strong Houses Mastery Class

(<http://tiny.cc/ESCStrongHousesMastery>)

- TreasureBox dla mentorów i innych osób wspierających w projektach wolontariatu EKS, z konkretnymi narzędziami i działaniami mentorskimi.

TreasureBox for Mentors and other support-persons in ESC Volunteering projects

(<http://tiny.cc/TreasureBoxforMentors>)

Zapraszamy do bliższego zapoznania się z nimi.

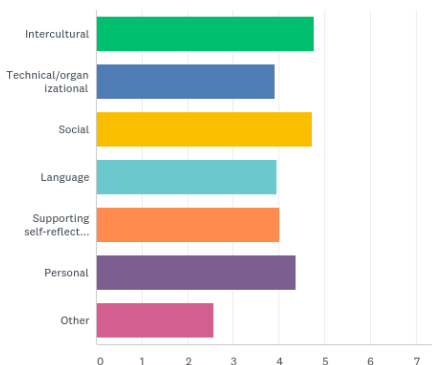
V.B. Wybrane fragmenty odpowiedzi z ankiet

Tutaj znajdziesz przykład odpowiedzi udzielonych przez respondentów na 4 ankiety zawarte w naszych badaniach. Z pełną listą pytań można zapoznać się w dokumencie referencyjnym Kwestionariusze ankiet. [EVS Realm – Research Questions](https://bit.ly/EVSRealmResearchQuestions) - [http://bit.ly/EVSRealmResearchQuestions](https://bit.ly/EVSRealmResearchQuestions).

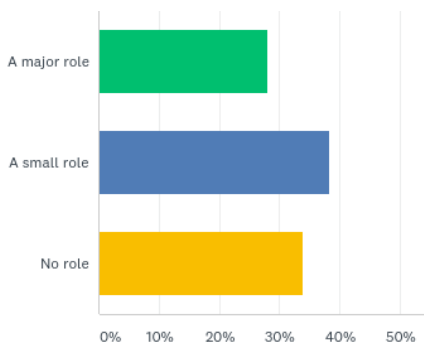

Odpowiedzi wolontariuszy

Q.15: What kind of support provided by the mentor is/was the most valuable to you? Put the answers in right order where 1 is the most important and 7 the least.

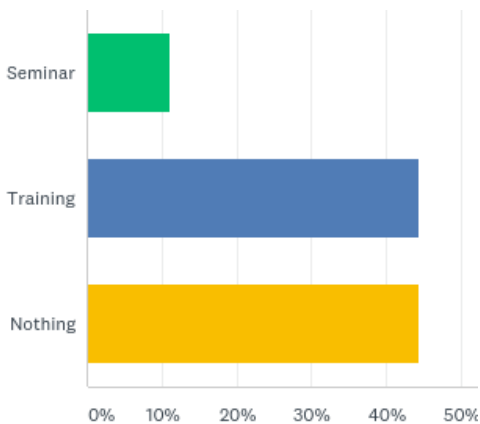

Q17: What role can the mentor play in your process of completing the Youthpass Certificate?

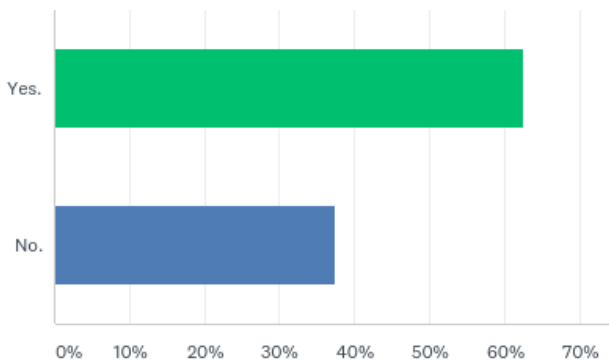

Odpowiedzi mentorów

Q9: Have you followed a training about mentoring?

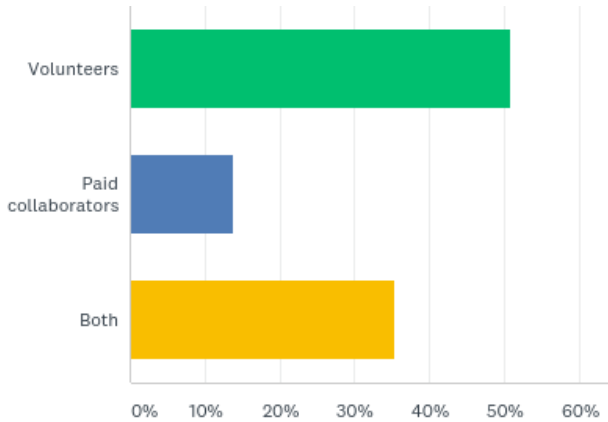

Q19: Do you think that an EVS mentor should have a fee for his services as a mentor?

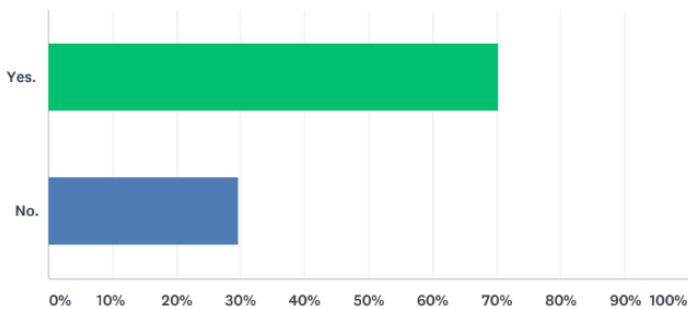

Odpowiedzi organizacji

Q12: Are your EVS mentors...?

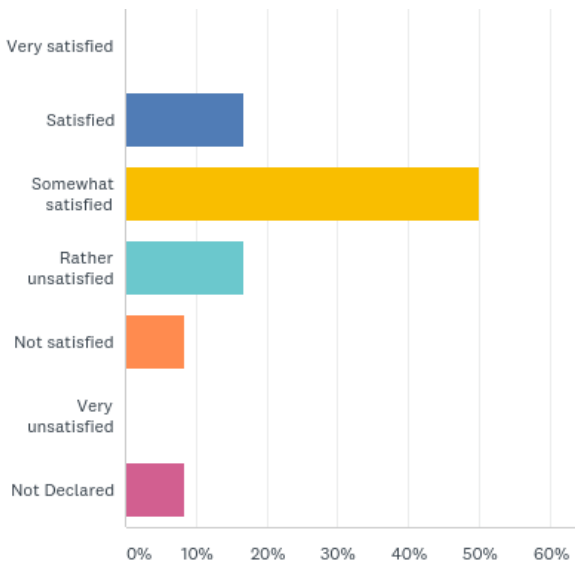

Q19: Do you organize evaluation sessions for your EVS mentors?

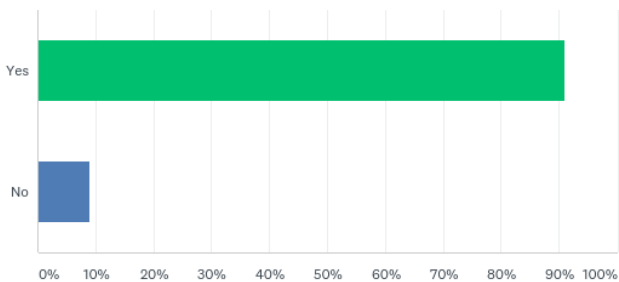

Odpowiedzi Agencji Narodowych

Q11: Annual EVS event – Final Evaluation. On returning from the EVS experience, what is the feedback of EVS volunteers concerning the mentoring process? They are generally:

Q18: Do you think EVS mentors and the EVS mentoring process should be more supported in EVS projects?

V.C. Arkusze informacyjne o poszczególnych krajach

Przeprowadzono ukierunkowaną analizę odpowiedzi na ankiety pochodzące z 4 krajów partnerskich.

Wyniki ankiet pokazują ogólny brak skoordynowanego podejścia i wspólnej perspektywy wśród krajów, szczególnie podczas definiowania i radzenia sobie z rolą mentora w projektach w dziedzinie wolontariatu.

Mentoring jest postrzegany jako kluczowy i podstawowy aspekt całego projektu EKS. Jednak ze względu na brak odpowiednich narzędzi i rzeczywistego, bardziej ogólnego i głębszego zrozumienie roli mentora, odczuwalna jest potrzeba dodatkowych wyjaśnień w tej kwestii.

Rola mentora jest doceniana i określana jako „zadowolająca” z perspektywy wolontariuszy, organizacji i Narodowych Agencji Te same trzy podmioty zgadzają się również z tym, że jest ona „kluczowa” w ramach projektu wolontariatu. We wszystkich czterech krajach podkreślono potrzebę zagwarantowania mentorom większego wsparcia, nie tylko logistycznego, ale także ekonomicznego i szkoleniowego, aby pomóc im w podnoszeniu kwalifikacji w celu lepszej realizacji procesu mentoringu.

Jednym z często wymienianych wyzwań jest brak konkretnych narzędzi w procesie mentoringu. Szczególne znaczenie nadano również relacjom mentora z organizacją wysyłającą, a także z wolontariuszem.

Proces komunikacji z organizacją wysyłającą został uznany za cenne wsparcie dla zrozumienia między mentorem a wolontariuszem.

Jak pokazują wyniki analizy ankiet przeprowadzonych w czterech państwach, aby móc poprawić warunki funkcjonowania i struktury mentoringu, konieczne jest zwiększenia finansowania, gwarantującego miejsce, czas i zdolność do wsparcia wszystkich podmiotów zaangażowanych w projekt wolontariatu i zapewniającego wysokiej jakości proces mentoringu.

The project duration is March 1st 2017 - August 31th 2019, being funded by the European Union within the Erasmus+ Program, Youth Strategic Partnerships, under the contract number: 2016-3-RO01-KA205-035560.

Learn more about this project on our Facebook page: <https://www.facebook.com/evsrealm> or by contacting the project team at realmofvol@gmail.com.

The information and views set out in this publication are those of the author(s) and do not necessarily reflect the official opinion of the European Union. Neither the European Union institutions and bodies nor any person acting on their behalf may be held responsible for the use which may be made of the information contained therein.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution NonCommercialShareAlike 4.0 International License.

AttrNonCommercialibution--ShareAlike 4.0 International (CC BY-NC-SA 4.0)

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

